

שיעור בנושא בני נוער בעבודה – נלחמים יחד בניצול

מטרות:

1. התלמידים יכירו את עליית השכר המעודכנת לגיל שלהם.
2. התלמידים יבינו ששכר המינימום הוא השכר הנמוך ביותר שאפשר להרוויח, אסור לפי החוק לשלם פחות, זה ניצול! אפשר ורצוי יותר.
3. התלמידים יבינו שעליית השכר היא מאפיין של חברה מתקנת.

למחנכת:

הקיצ מתקרב ואיתו עבודות הקיץ בהן יעבדו הרבה מתלמידי כיתתך. רוב בני הנוער כיום, מעל 60%, לוקחים חלק בשוק העבודה. מתוכם, כ-83% מדווחים כי אינם מקבלים את מלוא זכויותיהם בעבודה.

בני נוער הם האוכלוסייה המנוצלת ביותר בעולם העבודה בישראל. זוהי תופעה קשה מאוד שעלינו להצליח למגר!

בשיעור הקרוב ננסה להעיר את עיניהם של תלמידינו לתופעה וננסה לצייד אותם בכלים שיעזרו להם להתמודד עם העבודות בהן יעבדו ככל הנראה.

לבני הנוער עצמם ישנה יכולת גדולה להגביר את המודעות לזכויות בקרב חבריהם ולעודד אותם להגיש תלונה במידה ואינם מקבלים את מלוא זכויותיהם, ובכך ליצור שינוי ממשי בשוק עבודת הנוער במקום בו הם מתגוררים.

שיעור זה נבנה בשיתוף עם הנוער העובד והלומד – העוסקים בהעלאת המודעות לזכויות בעבודה וסיוע לבני נוער שנוצלו בעבודה.

במהלך השיעור כדאי להעלות כמה שיותר דוגמאות מחייהם של התלמידים ואם צפים דברים בדבר ניצול בעבר של התלמידים, עודדי אותם לפנות לנוער העובד להתייעצות בנושא (*1121, העזרה היא כמובן ללא עלות)

- בנוסף כתוספת לשיעור ניתן להזמין הרצאה בנושא זכויות בני נוער בעבודה. ההרצאה תעבור ע"י מזכיר איגוד מקצועי מנוסה בתחום עבודה עם בני נוער ותעשיר בידע רב על הזכויות המגיעות להם. בנוסף, ינתנו טיפים טובים להתנהלות בעולם העבודה ולדרכי פעולה אפשריים במקרה של ניצול.

מהלך השיעור:

חלק א' – עולם העבודה ושכר מינימום (25 דק')

חלק ב' – כתבות על ניצול בעובדה (15 דק')

חלק ג' – זכויות נוער בעבודה (15 דק')

עזרים:

עדשים (קטניות), חפיסת שוקולד, הגדרה של שכר מינימום, מקרן להקרנת לטריוויה (קהוט)

חלק א – עבודה מהי, פתיחה והצפה (20 דק')

שאלו לפתיחה:

- מי פה עבד\ה פעם בעבודה כלשהי?
- מי עבד\ה במהלך השנה האחרונה?
- מי חיפש\ה עבודה ולא מצא\ה?
- מי מתכנן\ת לעבוד בקיץ הקרוב?

אימרי: בשיעור הקרוב נדבר על עולם העבודה של בני נוער, ממה הוא מורכב ואיזה התמודדויות הוא מזמן לכם

מפעל העדשים – הצעת עבודה

נהלי משחק תפקידים עם התלמידים: הציגו את חבילת העדשים ושאלו: "מי מעוניין לספור את שקית העדשים? אני משלמת חבילת שוקולד שלמה!" **בחרי** מתנדב\ת:

- תוך כדי שהמתנדב\ת הראשונים סופרים, הורידי את ה"שכר" – לחצי חבילת שוקולד (ניתן להמציא כל תירוץ לדבר – מהירות העבודה, אם נפלו עדשים על הרצפה, השוק לעדשים קרס וכו וכו)
- שאלו את המתנדבת מול הכיתה אם היא מוכנה להמשיך לעבוד בשכר החדש? או האם יש משהו בכיתה שמוכן להחליף אותה בשכר הקיים ("האם משהו מוכן להחליף את _____ בספירת העדשים תמורת חצי חבילת שוקולד?")
- ממשיכים את האתגר ובכל פעם מורידים את ה"שכר" נמוך יותר ויותר – 2 שורות שוקולד, שורה וכו... המטרה שיהיה כמה שיותר חלופים בין התלמידים שמסתפקים בכמות נמוכה יותר של "שכר"

למחנכת: במשחק את "מנהלת העבודה" שמציעה לתלמידים הצעת עבודה (ספירת עדשים) ו"שכר" (חבילת שוקולד). בכל פעם את מקצצת בשכר. התלמידים יעמדו בדילמה – האם לעבוד בשכר נמוך יותר. ככה נרצה לדמות לתלמידים את שוק העבודה בו אין שכר מינימום ואין הגנה על העובד. נסי שהמשחק יהיה היטולי ותהיה בו תחלופה רבה של תלמידים.

דיון

- מי שהשתתף במשחק: מה הרגשתם? איך התייחסתי אליכם?

- מה הבנתם מהמשחק על שוק העבודה?
- תמיד יהיה אפשר למצוא משהו יעבוד תמורת פחות שכר?
- אתם חושבים שזה "פייר" לקבל תמורה כל כך נמוכה על ביצוע עבודה כזה? שזה בסדר להנמיך את התנאים כל הזמן?
- איך קוראים לתופעה הזאת שראינו בתרגיל? (ניצול!)

קוראים הגדרה ל"שכר מינימום"

שכר מינימום הוא גבול תחתון הנקבע לשכר, כלומר סכום שלכל עובד ישולם שכר שלא יפחת ממנו.

דיון

- מה תפקידו של שכר המינימום? מה הוא בא להבטיח?
  - האם זה חשוב בעיניכם?
- אמרי:** חוק שכר המינימום הוא חוק צעיר מאוד ביחס לגיל של המדינה הוא נחקק ב1987 ולפי לא היה קיים קו המגדיר כמה כסף משלמים לפועל. החוק חוקק כדי למנוע ניצול.

שאלת הצפה:

אם לא היו מחוקקים את החוק הזה, מה אתם חושבים שמעסיקים היו עושים?
 א. היו משלמים כראוי, לא צריך חוק. מי שעובד כמו שצריך מקבל את השכר שלו
 ב. היו משלמים הכי מעט כסף שהיו יכולים, מעדיפים לחסוך על הפועלים לטובת הרווח שלהם
(ניתן לעשות הצבעה ולהסביר את הבחירות)

חלק ב – כתבות עולם העבודה – (10 דק')

חלקי לכל זוג כתבה אחת (ישנן 2 כתבות, חצי כיתה תקבל כתבה אחת וחצי כתבה שניה):

1. דו"ח מצב- 1 במאי 2017
2. בני נוער שעבדו באתרי בניה ונהרגו תוך כדי עבודתם בקשי מכל זוג לקרוא את הכתבה ולסמן מה הפרטים שהכי הפריעו להם או בלטו לעין בקשי מ2 נציגים לעלות ולספר לכיתה מה קראו בקצרה בכתבה

דיון

- האם ניצול זה רק עניין של שכר מינימום?
- מה הזכויות הנוספות שנפגעו? יש לכם דוגמאות נוספות לפגיעה בזכויות בעבודה?
- מה הקשר בין העסקה של בני נוער באתרי בניה בצורה לא בטוחה לשמירה על זכויות בעבודה?
- מה אפשר ומה צריך לעשות עם זה?

חלק ג' – זכויות נוער בעבודה (15 דק')

אמרי: אחד הדברים שאפשר לעשות הוא להכיר את הזכויות שלכם יותר טוב, נעשה זאת דרך

קהוט:

היכנסי לקישור: <https://play.kahoot.it/#/k/f3fd48f1-a206-4d88-a266-955ad424b670>
בקשי מהתלמידים להיכנס בפלאפון לאתר kahoot.it ולהכניס את המספר שיופיע מהמסך שלך.
השתתפות בחידון זכויות. הוא מכיל 16 שאלות.

סיכום:

עכשיו אתם יודעים קצת יותר על הזכויות שלכם ואתם צריכים להחליט שאסור לאף אחד לנצל אתכם.. לא תמיד יהיה במקום עבודה משהו אחר שיגן על זכויותכם, אבל חשוב שתדעו שיש לכם גב ואתם יכולים להעזר בי או בגופים אחרים כמו האיגוד המקצועי לנוער של נוער העובד והלומד – הם הגוף הרשמי במדינה שמייצג בני נוער מול מעסיקים שניצלו אותם.

רשמי על הלוח את המספר * 1121 ובקשי מהתלמידים לרשום אותו בטלפון הנייד.
יש לצערי דרכים רבות לנצל אתכם אז תפקחו עיניים ואוזניים ויחד נוכל להילחם בתופעה הזאת.

- ניתן לחלק לתלמידים **ברטיסי זכויות של הנוער העובד והלומד**. יש שם פירוט על שכר המינימום וזכויות נוספות שמגיעות לבני נוער. ניתן להשיג אותם אצל רכזת המעורר ביישוב.

שכר מינימום
הוא גבול תחתון
הנקבע לשכר, כלומר
סכום שלכל עובד
ישולם שכר שלא
יפחת ממנו.

דו"ח מצב

כתבה א'

שיאני התלונות על ניצול בני נוער ב-2016: אולמות האירועים וחברות הקייטרינג. האיגוד המקצועי לנוער בהסתדרות הנוער העובד והלומד טיפל בשנה החולפת ב-1,454 תלונות על ניצול, והשיב לבני הנוער מעל 1.2 מיליון שקלים | באיגוד מדגישים: "הפתרון הכי טוב לבעיות הניצול בשוק העבודה לנוער וצעירים הוא ההתאגדות" מאת **דבר ראשון** עדכון אחרון: 27.04.2017, 16:38

הסתדרות הנוער העובד והלומד פרסמה היום (חמישי), זו השנה העשירית, את הדוח השנתי המסכם את פעילותו של האיגוד המקצועי לילדים, נוער וצעירים. הדוח מופק ומופץ, מדי שנה, לכבוד יום חג האחד במאי, כחלק מהמאבק בניצול בני נוער וצעירים בעבודה ולמען שיפור תנאי עבודתם. השנה, הוקדם פרסום הדוח, כמו גם [אירועי האחד במאי של הנוער העובד ולומד](#), לאור ציון יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל בתאריך עצמו.

תהלוכת האחד במאי של הסתדרות הנוער העובד והלומד, ארכיון (צילום: פלאש 90).

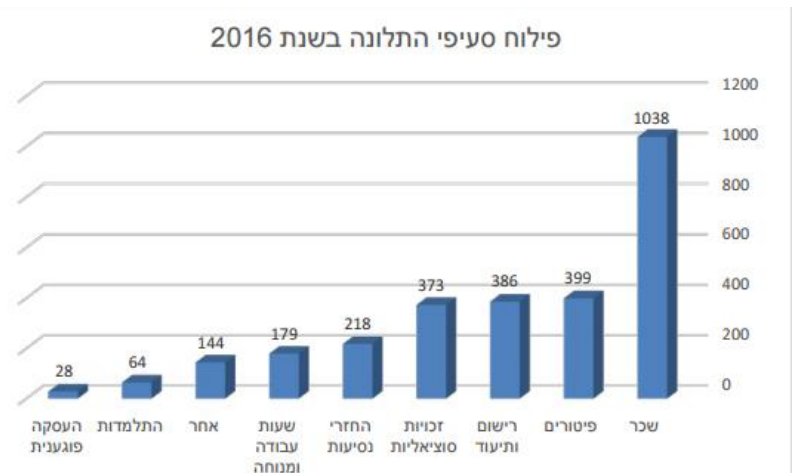
הדוח מסכם את אלפי הפניות שהגיעו להסתדרות הנוער העובד והלומד – הארגון היציג של בני נוער העובדים בישראל – בשנת 2016, והוא מציג על קצה המזלג את היקפי הפגיעה בזכויות בני הנוער והצעירים בארץ. עם זאת, חשוב להדגיש כי הדוח לא מתיימר להציג תמונה כוללת ובלעדית של שוק עבודת בני הנוער והצעירים.

בישראל כ-380,000 בני נוער עובדים ומחפשי עבודה שעושים את צעדיהם הראשונים בעולם העבודה בשוק פרוץ ומהווים מגזר מוחלש. שוק זה מתאפיין בלמעלה מ-40% אבטלה, נתון שהופך את העובדים הצעירים, שחלק גדול מהם אינם מודע לזכויותיו, לחשופים לניצול במקום העבודה. לטענת אנשי הסתדרות הנוער העובד והלומד, מספר הפניות הרב מראה כי "הפתרון האמיתי מצוי בשינוי שוק העבודה מהשורש, דרך הסברה, הגברת האכיפה ובעיקר עידוד התאגדות של בני הנוער והצעירים במקומות העבודה."

2016 במספרים:

על פי הדוח, במהלך שנת 2016, התקבלו בהסתדרות הנוע"ל 4,870 פניות מבני נוער וצעירים בבקשה לקבלת ייעוץ או סיוע. 1,454 מפניות אלו התפתחו לכדי תיק טיפול של מזכירי האיגוד המקצועי. עוד על פי הדוח, הגישו ב-2016 מזכירי האיגוד המקצועי לילדים, נוער וצעירים – הרשאים לייצג את בני הנוער בדיונים משפטיים – 213 תביעות בבתי הדין לעבודה, מתוכן 167 תביעות בגין מקרי טיפול שנפתחו במהלך אותה שנה. סך הכל הושבו לבני הנוער שפנו להסתדרות הנוע"ל 1,218,413 שקלים.

פילוח התלנות לפי סעיפי תלונה, מתוך דו"ח הסתדרות הנוער העובד והלומד לשנת 2016 (גרפיקה: האיגוד המקצועי, הסתדרות הנוער העובד והלומד).

הנושאים השכיחים ביותר לגביהם פנו בני הנוער בשנת 2016, בדומה לשנים קודמות, היו אלו הקשורים לשכר – 1,038 תיקים כללו תלונה בגין אחד יותר מהסעיפים הבאים: הלנת שכר, הפרשי שכר, תשלום שכר מינימום, תלושים וכד'. בהמשך הרשימה ניתן למצוא תלונות בגין פיטורים (399), בגין רישום ותיעוד (386), בגין אי מתן זכויות סוציאליות (373), בגין אי קבלת החזרי נסיעות (218), בגין אי שמירה על שעות עבודה ומנוחה (179), התלמדות (64) והעסקה פוגענית (28). חשוב לציין כי תלונות רבות כוללות יותר מסעיף אחד, ולעתים אף ארבעה וחמישה סעיפים שונים, ולכן סך סעיפי התלונה גבוה ממספר תיקי הטיפול.

אחוז התלנות לפי ענפים, מתוך דו"ח הסתדרות הנוער העובד והלומד לשנת 2016 (גרפיקה: האיגוד המקצועי, הסתדרות הנוער העובד והלומד).

אולמות האירועים והקייטרינג מובילים את מצעד ענפי העבודה מהם הגיעו הפניות – עם 18% מכלל התלונות (עלייה של 29% ביחס לשנה שעברה). בהמשך הרשימה נמצאים ענפי המזון המהיר (15%), מסעדות ובתי קפה (14%), מוכרנות (11%), טלמרקטינג, פרסום ושיווק (5%) וחברות כוח אדם וניקיון (4%).

לטפל בשורש הבעיה

בהסתדרות הנוער העובד והלומד הציגו את התאגדות עובדי מסעדת "קפה נואר" בתל-אביב, כדוגמה לאופן בו ניתן להתמודד עם הכשלים בשוק העבודה.

עובדי המסעדה התל-אביבית הוותיקה, התאגדו בהסתדרות הנוע"ל בשלהי חודש פברואר האחרון, במטרה להבטיח את התנאים הסוציאליים המגיעים להם, ולהסדיר את תנאי ההעסקה במסעדה. למעלה ממחצית מעובדי המקום – כ-70 במספר – הצטרפו להסתדרות ודרשו מההנהלה להיכנס למשא ומתן על הסכם קיבוצי.

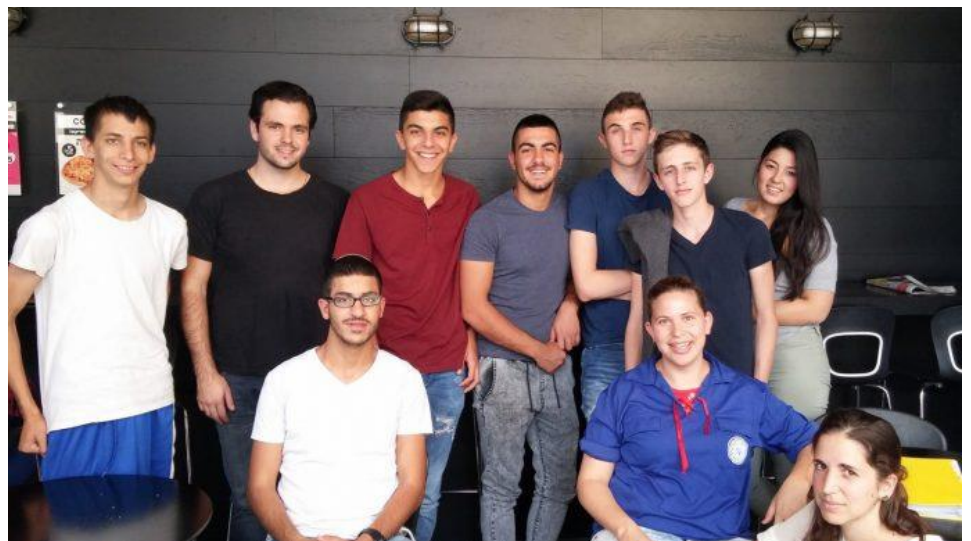
ועד הפעולה של התאגדות עובדי קפה נואר (תמונה מעמוד הפייסבוק של ההתאגדות)

אחרי כחודשיים בהן נמנעה הנהלת קפה נואר מלהכיר בהתאגדות, עובדיה, ולטענת אנשי ההסתדרות אף פעלה בדרכים שונות כדי לסכלה, הוכרז סכסוך עבודה במקום. לפני תום תקופת הצינון בת השבועיים, אחריה היו יכולים העובדים לנקוט בצעדים ארגוניים, הכירה ההנהלה בהתאגדות ובקרוב יתכנסו הצדדים לשיבת משא ומתן ראשונה.

התאגדות עובדי קפה נואר תהיה בין מקבלי [אות ההתאגדות האנושית לשנת 2017](#), שיוענק הערב במסגרת עצרת האחד במאי בתל אביב.

"הפתרון הכי טוב לבעיות הניצול בשוק העבודה לנוער וצעירים הוא ההתאגדות" אמר רכז האיגוד המקצועי לילדים ולנוער בהסתדרות הנוע"ל, יעקב אביד, "לבני הנוער והצעירים יש בעיות רבות: היעדר הכשרה מקצועית, תחלופה גבוהה במקום העבודה, פערי כוחות וגיל עם המעסיק ואבטלה הופכים אותם לאחת האוכלוסיות המוחלשות ביותר בשוק העבודה הישראלי ועל כן המנוצלות ביותר. לכן, רק התאגדות יכולה להציב סכר ולשנות את המצב הקיים."

"בראש המאבק בניצול ניתן למצוא את בני הנוער והצעירים" הוסיף, "אלו מתוכם שבחרים להתאגד במקום העבודה ולדרוש את זכויותיהם. בני נוער שבחרים להקים ועד במקום העבודה, או לאסוף קבוצת חברים להגשת תביעה, אלה הם גיבורי העובדים בחברה הישראלית."

הנערים עובדי "מגה סרוויס" ונציגות הסתדרות הנוער העובד והלומד (תמונה באדיבות הסתדרות הנוער העובד והלומד)

כתבה ב'

ההפקרות נמשכת- כי נוער לא צריכים לעבוד באתרי בניה

חמישה בני נוער נהרגו בענף הבנייה בשנתיים האחרונות - אבל חוק זה חוק. כולם מסכימים שאתרי בניה הם לא מקום בו בני נוער אמורים לעבוד, אבל פרוצדורות חוקיות מונעות איסור גורף בעניין | בדיון בוועדה לשלום הילד, אמר מפקח העבודה הראשי במשרד העבודה כי לא יוכל להתחייב להתקין איסור כזה כבר לקיץ הקרוב | ח"כ דב חנין:

"בואו נתחיל מהרעיון היהודי הישן שכל דבר נדחה מפני פיקוח נפש"

מאת [ניצן צבי כהן](#) עדכון אחרון: 15.05.2018, 19:27

הנערים שנהרגו בענף הבניה בשנתיים האחרונות (גרפיקה: אידאה).

"ברור לי שנכון לרגע זה המצב באתרי הבניה הוא בעייתי. ישנם גורמי סיכון שאינם מנוהלים בצורה נכונה. ולכן כיום אתרי בניה הם מקום מסוכן" אמר היום (שלישי) מפקח העבודה הראשי במשרד העבודה והרווחה, ארז מימון, בדיון בוועדה לשלום הילד. מימון אמר כי נבחנת האפשרות לקבוע איסור כולל על עבודת בני נוער בענף הבניה, אך הסתייג והבהיר כי לא יוכל להתחייב להכין תקנה זו טרם חופשת הקיץ הקרובה – בה צפויים בני נוער רבים, ביחוד במגזר הערבי, לצאת לעבודה באתרי הבניה. יושבת ראש הועדה ח"כ יפעת שאשא-ביטון התייחסה לנושא ואמרה, "אני רוצה לדעת שכבר בקיץ הזה יהיה ברור לכולם בלי התפלפלויות – שלקטינים אין מה לחפש באתרי בניה."

לדברי מימון העיכוב בקביעת הוראת שעה למניעת עבודה של בני נוער באתרי בניה הינו החובה לבצע הליך – RIA 'הערכת השפעות רגולציה', העשוי לקחת זמן רב. "הבנתי ש RIA-נדרש כשמגיעה הצעת חוק או תקנות ממשלתיות." "נעשה זאת בהצעת חוק פרטית, "הציעה ח"כ שאשא-ביטון במטרה לפשט את התהליך ולחסוך את הצורך בביצוע ההליך". מוכנה להתגייס ולעשות את זה אד-הוק, כדי להבטיח את הקיץ הזה. אתם עושים עבודה יפה באכיפה. ניתן את כל הקרדיט לשר. לי זה לא משנה איך זה קורה והמכניזם לא מעניין אותי", אמרה וקראה לפקידי המשרד לברר מול לשכת השר את נכונותו לקדם את העניין.

הועדה לשלום הילד – דיון על בני נוער הנפגעים באתרי בניה (צילום: ניצן צבי כהן)

"בני נוער לא צריכים לעבוד באתרי בניה, ואני מבדיל את זה משיפוצים ותיקונים. מההיכרות והניתוח שלנו את הענף – זה גם לא הרבה בני נוער שעובדים בזה באופן קבוע, כך שלא מדובר בענף שיפגע, זה בעיקר הרבה בני נוער שעובדים בכך בקיץ" אמר אורי מתוקי, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות הנוער העובד והלומד. לדבריו הוא סמוך ובטוח כי משרד העבודה יפעל בכל הכלים העומדים לרשותו לשיפור הבטיחות באתרי הבניה בישראל, "אבל כמו שבצבא למדו להתמודד עם תאונות קשות – קודם כל עוצרים ורק אחר כך מתחקרים ובודקים – אני חושב שאין מנוס מלשים הגבלה האוסרת על עבודת בני נוער באתרי בניה כבר בקיץ הזה". לדבריו הוא משוכנע כי במועצת הנער העובד, הגוף המייצג למדינה באשר לחוקי העבודה לנוער, תהיה למהלך זה תמיכה משמעותית.

חבר הכנסת דב חנין מתח גם הוא ביקורת נוקבת על מנגנון 'הערכת השפעות רגולציה (RIA) 'שמשרדי הממשלה מחוייבים בו בהתאם להחלטת ממשלה מאוקטובר 2014: "זו מערכת מתוחכמת של חסמים כדי למנוע הגנה על חיי אדם. הממשלה אימצה מנגנון קטלני שפוגע ביכולת לעשות רגולציה כדי להגן על חיי אדם, על בריאותם, ועל הסביבה – כדי להבטיח רווחים של בעלי הון. המנגנון הזה כרגע קושר את ידי הממשלה מאחורי הגב. זו מיטת סדום". חנין הוסיף כי אינו מתנגד להעברת החוק באמצעות הצעה פרטית ככל שהדבר אפשרי, אולם לדבריו יש להתיק גם את ידי הממשלה מהמנגנון המגביל – "בואו נתחיל מהרעיון היהודי הישן שכל דבר נדחה מפני פיקוח נפש. פיקוח נפש דוחה – RIA לדעתי זה צריך להיות חלק ממסקנות הועדה במכתב לשר הממונה."

נציגי הנוער העובד בוועדה לשלום הילד – דיון על בני נוער הנפגעים באתרי בניה (צילום: ניצן צבי כהן)

המשרד פועל לשיפור הבטיחות בכלל באתרי הבניה, טען מימון, בין היתר באמצעות מנגנון הקנסות שנכנס לפעולה בתחילת השנה, ופעולות פיקוח יזומות ומשולבות עם המשטרה והפרקליטות – ואף פיילוט לבחינת עזרי פיקוח טכנולוגיים. לדבריו לקראת הקיץ הקרוב צפוי המשרד לפרסם גם קמפיין המכוון לחברה הערבית, אשר יתריע מפני הסכנות בהעסקת נוער באתרי הבניה.

"לפני שנה וחצי פנינו למשרד, וקיבלתי תשובה שבאוגוסט הם בחופש. מה לעשות שזה הזמן שבו בני נוער עובדים באתרי בניה? את מנטרת האכיפה שמענו – וזה לא מספיק אפקטיבי", אמרה עו"ד הדס תגרי, מייסדת הקבוצה למניעת תאונות בניה. תגרי תקפה את רעיון הקמפיין, במידה ולא יגובה בתקנות ברורות האוסרות כל העסקה של בני נוער באתרי הבניה, "אתרי הבניה הם מלכודות מוות. אי אפשר לאכוף את האיסורים המוגבלים, זה לא מציאות. איסור מוחלט ניתן לאכוף. איזה מן מסר תעשו בקמפיין? שאסור באתרי בניה לעשות 'ככה' ו'ככה' ו'ככה'? אם משרד העבודה לא יוצא במסר חד משמעי אין לו מה להגיד להורים. המטרה של חקיקה זה לייצר נורמה ברורה ולא רב משמעית."

על פי התקנות כיום, אין איסור מפורש על עבודת בני נוער באתרי בניה, זאת על אף שמרבית העבודות המבוצעות בהם אסורות מכוח תקנות שונות – איסור מוחלט עבודה בגובה, מגבלה של נשיאת משאות כבדים, ומגבלות על עבודה עם כלים וחומרים מסוכנים. כך למשל, הסב נציג מכון המחקר של הכנסת בדיון את תשומת הלב לכך כי על פי חוות הדעת המשפטית שלהם, על פי התקנות כיום אין מניעה לעבודת בן נוער על פיגום. רק בנובמבר האחרון [נהרג הנער מחמוד חסין כנעאנה, בן 17 מעראבה](#) מקריסת פיגום באתר בניה בטבריה, אחד מחמשת הנערים שקיפחו חייהם באתרי בניה בשנתיים וחצי האחרונות.

מלבד שאשא ביטון, נכחו באולם חברי כנסת מהרשימה המשותפת בלבד. "המציאות הזו נפוצה לא רק באתרי בניה של קבלנים מהחברה הערבית במרכז הארץ – אלא גם ביישובים הערביים עצמם, שם איני בטוח עד כמה עבודת הפיקוח יעילה" התריע ח"כ יוסף ג'יברין. "אני זוכר עצמי עובד כקטין בביניין. זה מאוד נפוץ, צעירים מייד אחרי י"ב המקום המידי שבו הם נקלטים זה הבניה – בלי שום הכנה, הכשרה, ידע מראש על הסיכונים". ח"כ עבד אל חכים חאגי יחיא אמר, "זה לרוב ילדים שבאו עם המשפחה לעבוד. עם האבא, האח או הדוד – ורובם ככולם מהיישובים הערביים. האבא הוא אולי קבלן משנה, אולי עובד במקצוע כלשהו: רצף, טייח וכו', ורוצה לחסוך בעלות של עובד בימי הקיץ. אנחנו חייבים להקפיד שהעונש יהיה אישי על המעסיק, מנהל העבודה והיזם על זה שהם מאפשרים כניסה של קטינים לאתרי בניה לעבודה."

"אנחנו צריכים לעבור למערכת אחרת לגמרי בתחום הבניה שתאפיין במקצועיות, בבטיחות ובאחריות", הוסיף ח"כ חנין, "כשמדברים על השילוב הזה – זה לא מתאים לבני נוער."